

ĐỀ THI HỌC KÌ 2 – ĐỀ SỐ 1**MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 7****BỘ SÁCH: KẾT NỐI TRI THỨC VỚI CUỘC SỐNG****Thời gian làm bài: 90 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****Phần I: ĐỌC – HIỂU (4 điểm)****Đọc ngữ liệu sau và thực hiện các yêu cầu bên dưới:**

“Khi trời trong, gió nhẹ, sớm mai hồng”

Đúng là một câu thơ có họa, có nhạc. Đẹp vô ngần với màu sắc của bức tranh vùng trời vùng biển giữa một sớm mai hồng với gió nhẹ, trời trong như có sức thanh lọc và nâng bổng tâm hồn. Cũng đẹp vô ngần là nhạc điệu, tiết tấu. Bằng cách nhịp ngắt 3/2/3, câu thơ như mặt biển dập dềnh, con thuyền ra khơi nhịp nhàng với những con sóng chao lên lượn xuống, như một sự nâng đỡ, vỗ về. Không dùng kích thước để đếm đo, thay vào đó một tấm lòng đưa tiễn, dịu ngọt thân thương, trù mến. Tuy nhiên, hình ảnh trung tâm của đoạn thơ vẫn là hình ảnh con thuyền. Con thuyền ấy chắc ở đâu cũng thế, nó chỉ bình thường thôi, nhưng riêng với nhà thơ, nó rất lạ: trẻ trung như những trai làng trên con thuyền ấy, con thuyền mang khuôn mặt họ, sức sống niềm vui của họ. Sự hồ hởi trong phút lên đường của con thuyền trên mặt biển được so sánh với con tuấn mã vượt đường xa là một liên tưởng bất ngờ, độc đáo. Con thuyền do đó có một vẻ đẹp riêng, một sức sống riêng. Nó cũng có hồn, cũng thật đẹp, thật đáng yêu, cũng bầu bạn thân thiết với con người. Dân trai tráng trên con thuyền ấy vốn cũng bình thường đã trở thành những tao nhân, tráng sĩ. Cánh buồm trên con thuyền ấy, trong một phút xuất thần đã được đặc tả, được linh diệu hóa rất hay:

“Cánh buồm giương to như mảnh hồn làng

Rướn thân trắng bao la thâu góp gió...”

Cánh buồm ấy thực ra cũng không có gì đặc biệt, nó chỉ là “chiếc buồm vôi”, nhưng ở đây nó đã được hóa thân nhằm kết tinh cho một thứ đời sống bên trong của làng chài lưới. Thiêng liêng sâu nặng biết bao, nó như những mảnh hồn làng, nghĩa là một thứ hồn vía quê hương thaam thuộc đến băng khuâng. Nói đến cánh buồm no gió, cánh buồm căng là do có gió thổi vào, nghĩa là tư thế phụ thuộc, bị động. Nhưng tình hình ở đây có sự đảo ngược, buồm và gió được trao đổi vị trí cho nhau. Các động từ tình thái là trong hệ thống ấy. “Rướn thân trắng” là chủ động, một sự chủ động hào hùng thể hiện khả năng sức mạnh, “thâu góp gió” cũng là chủ động nhưng mơ mộng đầy chất lãng tử, thi nhân. Cả hai câu thơ cứ lung linh vừa thực vừa như không thực này tạo ấn tượng về cái đẹp rất khó giải thích rạch ròi, âu đó cũng là phẩm chất của những câu thơ hay, dấu hiệu của những tài năng mà mấy ai có được? Nhưng, xét cho cùng, những sáng tạo hình ảnh của Tế Hanh, tất nhiên phải do yếu tố tài năng, nhưng đằng sau cái tài năng đột xuất ở đây còn có cái tình. Chính vì cái tình với quê hương phải dạt dào đến mức nào, chẳng hạn như sóng gió một vùng biển làng quê mới có thể làm cho con thuyền, chiếc buồm cất cánh.

(Trích “Nơi chắt muối thấm dần: Quê biển” – Về bài thơ “Quê hương” của Tế Hanh) – Vũ Dương Quỹ)

Câu 1. Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích trên?

- A. Nghị luận
- B. Biểu cảm
- C. Tự sự
- D. Miêu tả

Câu 2. Đối tượng chủ yếu được nói đến trong văn bản trên là gì?

- A. Nhà thơ Tế Hanh

B. Bài thơ *Quê hương* của Tế Hanh

C. Quê hương của Tế Hanh

D. Tình cảm của Tế Hanh

Câu 3. Người viết đã nhận xét về vẻ đẹp của câu thơ *Khi trời trong, gió nhẹ, sớm mai hồng* dựa trên yếu tố nào?

A. Dựa trên chất họa của bức tranh với màu sắc của vùng trời vùng biển giữa một sớm mai hồng

B. Dựa trên vẻ đẹp hình ảnh con thuyền ra khơi nhịp nhàng với những con sóng chao lên lượn xuống

C. Dựa trên chất nhạc của câu thơ với nhạc điệu, tiết tấu, cách ngắt nhịp 3/2/3

D. A và C là phương án đúng

Câu 4. Tác giả đã sử dụng các biện pháp tu từ gì trong lời bình sau để làm nổi bật vẻ đẹp của con thuyền trong bài thơ “*Quê hương*” của nhà thơ Tế Hanh:

“Con thuyền ấy chắc ở đâu cũng thế, nó chỉ bình thường thôi, nhưng riêng với nhà thơ, nó rất lạ: trẻ trung như những trai làng trên con thuyền ấy, con thuyền mang khuôn mặt họ, sức sống niềm vui của họ.”

A. So sánh, ẩn dụ

B. Nhân hóa, hoán dụ

C. Điệp ngữ, nói quá

D. So sánh, nhân hóa

Câu 5. *Nó cũng có hồn, cũng thật đẹp, thật đáng yêu, cũng bầu bạn thân thiết với con người. Nó ở đây là ai?*

A. Con thuyền

B. Biển khơi

C. Cảnh buồm

D. Dân trai tráng

Câu 6. Khi nhận xét về bài thơ “Quê hương” của Tế Hanh, nhà phê bình văn học Hoài Thanh cho rằng: “Tôi thấy Tế Hanh là một người tinh lắm. Tế Hanh đã ghi lại được đôi nét rất thần tình về cảnh sinh hoạt chốn quê hương. Người nghe thấy cả những điều không hình sắc, không thanh âm như *mảnh hồn làng trên cánh buồm giương*”. Em có đồng ý với ý kiến đó không?

A. Đồng ý

B. Không đồng ý

Câu 7. Theo tác giả, yếu tố tạo nên sức hấp dẫn của bài thơ “Quê hương” là gì?

A. Tài năng sáng tạo nghệ thuật đã giúp nhà thơ Tế Hanh viết nên những vần thơ hay làm đắm say lòng người.

B. Tài năng sáng tạo và tình yêu quê hương đã giúp nhà thơ Tế Hanh viết nên những vần thơ hay làm đắm say lòng người.

C. Tình yêu quê hương sâu nặng, thiết tha đã giúp nhà thơ Tế Hanh viết nên những vần thơ hay làm đắm say lòng người.

D. Nỗi nhớ quê hương tha thiết đã giúp nhà thơ Tế Hanh viết nên những vần thơ hay làm đắm say lòng người.

Câu 8. Qua đoạn trích trên, em hãy cho biết để phân tích một đoạn thơ, một bài thơ thì người viết cần bàn luận về đặc điểm của đoạn thơ, bài thơ đó ở phương diện nào?

A. Nội dung của đoạn thơ, bài thơ

B. Nội dung và hình thức nghệ thuật của đoạn thơ, bài thơ

C. Từ ngữ, hình ảnh, cách gieo vần, nhịp điệu của đoạn thơ, bài thơ

D. Hình thức nghệ thuật của đoạn thơ, bài thơ

Câu 9. Qua đoạn trích, tác giả đã giúp chúng ta cảm nhận được điều gì về bức tranh sinh hoạt của người dân làng chài và tình cảm của nhà thơ Tế Hanh đối với quê hương mình?

Câu 10. Đoạn trích trên đã giúp em rút bài học kinh nghiệm quý giá gì khi phân tích một đoạn thơ, một bài thơ?

Phần II: TẬP LÀM VĂN (6 điểm)

Câu 1. Nối các từ ngữ cột A với các từ ngữ cột B sao cho phù hợp

A	B
1. Phép lặp từ ngữ	a, Sử dụng ở các câu đứng sau các từ ngữ có tác dụng thay thế từ ngữ đã có ở câu trước
2. Phép đồng nghĩa, trái nghĩa, liên tưởng	b, Sử dụng ở câu đứng sau các từ ngữ biểu thị quan hệ với câu đứng trước
3. Phép thế	c, Lặp lại ở câu đứng sau từ ngữ đã có ở câu đứng trước
4. Phép nối	d, Sử dụng ở câu đứng sau các từ ngữ đồng nghĩa, trái nghĩa hoặc cùng trường liên tưởng với từ ngữ đã có ở câu trước

Câu 2. Trong đời sống có rất nhiều vấn đề cần phải trao đổi, trình bày ý kiến của mình hoặc tán thành, hoặc phản đối bằng cách nêu ra lí lẽ, dẫn chứng và lập luận để thuyết phục người nghe. Em hãy viết bài văn nghị luận phản đối quan niệm: Cuộc sống chỉ cần gia đình không cần bạn bè.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT**THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****Phần I:****Câu 1 (0.25 điểm):**

Xác định phương thức biểu đạt chính của đoạn trích trên?

- A. Nghị luận
- B. Biểu cảm
- C. Tự sự
- D. Miêu tả

Phương pháp giải:

Đọc kĩ đoạn trích, chú ý ngôn ngữ, giọng điệu

Lời giải chi tiết:

Phương thức biểu đạt chính: nghị luận

=> Đáp án: A

Câu 2 (0.25 điểm):

Đối tượng chủ yếu được nói đến trong văn bản trên là gì?

- A. Nhà thơ Tế Hanh
- B. Bài thơ *Quê hương* của Tế Hanh
- C. Quê hương của Tế Hanh
- D. Tình cảm của Tế Hanh

Phương pháp giải:

Đọc kĩ và xác định đối tượng chủ yếu được nhắc đến

Lời giải chi tiết:

Đối tượng chủ yếu được nói đến trong văn bản trên là bài thơ *Quê hương* của Tế Hanh

=> Đáp án: B

Câu 3 (0.25 điểm):

Người viết đã nhận xét về vẻ đẹp của câu thơ *Khi trời trong, gió nhẹ, sớm mai hồng* dựa trên yếu tố nào?

A. Dựa trên chất họa của bức tranh với màu sắc của vùng trời vùng biển giữa một sớm mai hồng

B. Dựa trên vẻ đẹp hình ảnh con thuyền ra khơi nhịp nhàng với những con sóng chao lên lượn xuống

C. Dựa trên chất nhạc của câu thơ với nhạc điệu, tiết tấu, cách ngắt nhịp 3/2/3

D. A và C là phương án đúng

Phương pháp giải:

Đọc kỹ đoạn trích

Lời giải chi tiết:

A và C là phương án đúng

=> Đáp án: D

Câu 4 (0.25 điểm):

Tác giả đã sử dụng các biện pháp tu từ gì trong lời bình sau để làm nổi bật vẻ đẹp của con thuyền trong bài thơ “*Quê hương*” của nhà thơ Tế Hanh: “Con thuyền ấy chắc ở đâu cũng thế, nó chỉ bình thường thôi, nhưng riêng với nhà thơ, nó rất lạ: trẻ trung như những trai làng trên con thuyền ấy, con thuyền mang khuôn mặt họ, sức sống niềm vui của họ.”

A. So sánh, ẩn dụ

B. Nhân hóa, hoán dụ

C. Điệp ngữ, nói quá

D. So sánh, nhân hóa

Phương pháp giải:

Vận dụng kiến thức về các biện pháp tu từ đã được học

Lời giải chi tiết:

Tác giả đã sử dụng các biện pháp tu từ so sánh, nhân hóa

=> Đáp án: D

Câu 5 (0.25 điểm):

Nó cũng có hồn, cũng thật đẹp, thật đáng yêu, cũng bầu bạn thân thiết với con người. Nó ở đây là ai?

A. Con thuyền

B. Biển khơi

C. Cánh buồm

D. Dân trai tráng

Phương pháp giải:

Đọc kỹ đoạn trích, vận dụng phép liên kết thể

Lời giải chi tiết:

Nó ở đây là con thuyền

=> Đáp án: A

Câu 6 (0.25 điểm):

Khi nhận xét về bài thơ “Quê hương” của Tế Hanh, nhà phê bình văn học Hoài Thanh cho rằng: “Tôi thấy Tế Hanh là một người tinh lắm. Tế Hanh đã ghi lại được đôi nét rất thần tình về cảnh sinh hoạt chốn quê hương. Người

nghe thấy cả những điều không hình sắc, không thanh âm như *mảnh hồn làng trên cánh buồm giương*". Em có đồng ý với ý kiến đó không?

- A. Đồng ý
- B. Không đồng ý

Phương pháp giải:

Đọc kỹ và nêu ý kiến

Lời giải chi tiết:

Đồng ý

=> Đáp án: A

Câu 7 (0.25 điểm):

Theo tác giả, yếu tố tạo nên sức hấp dẫn của bài thơ “Quê hương” là gì?

- A. Tài năng sáng tạo nghệ thuật đã giúp nhà thơ Tế Hanh viết nên những vần thơ hay làm đắm say lòng người.
- B. Tài năng sáng tạo và tình yêu quê hương đã giúp nhà thơ Tế Hanh viết nên những vần thơ hay làm đắm say lòng người.
- C. Tình yêu quê hương sâu nặng, thiết tha đã giúp nhà thơ Tế Hanh viết nên những vần thơ hay làm đắm say lòng người.
- D. Nỗi nhớ quê hương tha thiết đã giúp nhà thơ Tế Hanh viết nên những vần thơ hay làm đắm say lòng người.

Phương pháp giải:

Đọc kỹ đoạn trích

Lời giải chi tiết:

Theo tác giả, yếu tố tạo nên sức hấp dẫn của bài thơ “Quê hương” là tài năng sáng tạo và tình yêu quê hương đã giúp nhà thơ Tế Hanh viết nên những vần thơ hay làm đắm say lòng người

=> Đáp án: B

Câu 8 (0.25 điểm):

Qua đoạn trích trên, em hãy cho biết để phân tích một đoạn thơ, một bài thơ thì người viết cần bàn luận về đặc điểm của đoạn thơ, bài thơ đó ở phương diện nào?

- A. Nội dung của đoạn thơ, bài thơ
- B. Nội dung và hình thức nghệ thuật của đoạn thơ, bài thơ
- C. Từ ngữ, hình ảnh, cách gieo vần, nhịp điệu của đoạn thơ, bài thơ
- D. Hình thức nghệ thuật của đoạn thơ, bài thơ

Phương pháp giải:

Dựa vào đặc trưng thể loại

Lời giải chi tiết:

Để phân tích một đoạn thơ, một bài thơ thì người viết cần bàn luận về đặc điểm của đoạn thơ, bài thơ đó ở phương diện nội dung và hình thức nghệ thuật của đoạn thơ, bài thơ

=> Đáp án: B

Câu 9 (0.5 điểm):

Qua đoạn trích, tác giả đã giúp chúng ta cảm nhận được điều gì về bức tranh sinh hoạt của người dân làng chài và tình cảm của nhà thơ Tế Hanh đối với quê hương mình?

Phương pháp giải:

Nêu cảm nhận về bức tranh sinh hoạt của người dân làng chài và tình cảm của tác giả dành cho quê hương

Lời giải chi tiết:

Qua lời bình luận, phân tích cái hay, cái đẹp về nội dung và nghệ thuật khổ thơ đầu của bài thơ “Quê hương”, tác giả đã giúp chúng ta cảm nhận được vẻ đẹp thần tình ở bức tranh sinh hoạt của người dân làng chài và tình cảm yêu nhớ quê hương sâu nặng, thiết tha của nhà thơ Tế Hanh.

Câu 10 (1.5 điểm):

Đoạn trích trên đã giúp em rút bài học kinh nghiệm quý giá gì khi phân tích một đoạn thơ, một bài thơ?

Phương pháp giải:

Nêu được ít nhất 2 ý thể hiện bài kinh nghiệm đúng đắn

Lời giải chi tiết:

- Khi phân tích, chúng ta cần bàn luận về đặc điểm của một đoạn thơ, bài thơ đó trên các phương diện: nội dung, hình thức nghệ thuật trong mối quan hệ với tác giả, hoàn cảnh sáng tác, thời đại sống... và khái quát được giá trị chung của cả đoạn thơ, bài thơ đó.
- Lí lẽ trong bài phân tích một đoạn thơ, bài thơ chính là những ý kiến của người viết về đặc điểm nội dung, hình thức của đoạn thơ, bài thơ đó. Bằng chứng trong bài văn phân tích phải là những phần (câu, đoạn), những chi tiết được dẫn từ đoạn thơ, bài thơ theo hình thức trích dẫn nguyên văn hoặc lược thuật, tóm tắt.
- Bài phân tích phải thể hiện được tình cảm trong sáng, chân thành của người viết trong quá trình đánh giá, nhận xét, bình luận cái hay, cái đẹp về nội dung và hình thức nghệ thuật của đoạn thơ, bài thơ.
- Dùng từ, viết câu phải chuẩn xác, giàu hình ảnh, gợi cảm xúc. Giữa các đoạn trong bài phân tích phải có sự liên kết chặt chẽ, có sức thuyết phục cao,...

Phần II (6 điểm)

Câu 1 (2 điểm):

Nối các từ ngữ cột A với các từ ngữ cột B sao cho phù hợp

A	B
1. Phép lặp từ ngữ	a, Sử dụng ở các câu đứng sau các từ ngữ có tác dụng thay thế từ ngữ đã có ở câu trước
2. Phép đồng nghĩa, trái nghĩa, liên tưởng	b, Sử dụng ở câu đứng sau các từ ngữ biểu thị quan hệ với câu đứng trước
3. Phép thế	c, Lặp lại ở câu đứng sau từ ngữ đã có ở câu đứng trước
4. Phép nối	d, Sử dụng ở câu đứng sau các từ ngữ đồng nghĩa, trái nghĩa hoặc cùng trường liên tưởng với từ ngữ đã có ở câu trước

Phương pháp giải:

Vận dụng kiến thức về các phép liên kết trong câu

Lời giải chi tiết:

1 – c; 2 – d; 3 – a; 4 - b

Câu 2 (4 điểm):

Trong đời sống có rất nhiều vấn đề cần phải trao đổi, trình bày ý kiến của mình hoặc tán thành, hoặc phản đối bằng cách nêu ra lí lẽ, dẫn chứng và lập luận để thuyết phục người nghe. Em hãy viết bài văn nghị luận phản đối quan niệm: Cuộc sống chỉ cần gia đình không cần bạn bè.

Phương pháp giải:

1. Mở bài: Nêu lí do muốn chia sẻ vấn đề đời sống cần bàn trong bài nghị luận (thể hiện ý kiến phản đối một quan niệm, một cách hiểu khác về vấn đề)

2. Thân bài

- Vấn đề gợi ra cách hiểu nào?

- Vì sao cần bày tỏ thái độ phản đối một quan niệm, một cách hiểu khác về vấn đề?

- Những lí lẽ và bằng chứng nào cần đưa ra để chứng tỏ ý kiến phản đối một quan niệm, một cách hiểu khác về vấn đề là xác đáng?

- Bài học nhận thức và hành động

3. Kết bài: Nêu ý nghĩa của việc thể hiện ý kiến phản đối

Lời giải chi tiết:

Dàn ý chi tiết tham khảo:

1. Mở bài: Nêu lí do muốn chia sẻ vấn đề đời sống cần bàn trong bài nghị luận (thể hiện ý kiến phản đối một quan niệm, một cách hiểu khác về vấn đề).

- Gia đình và bạn bè đều có một vai trò vô cùng quan trọng đối với mỗi chúng ta, không thể thiếu đi một trong hai.

2. Thân bài

- Vấn đề gợi ra cách hiểu nào?

+ Quan điểm này bày tỏ cách hiểu: Cuộc sống của mỗi người chỉ cần gia đình chăm sóc nuôi dưỡng không cần đến bạn bè.

- Vì sao cần bày tỏ thái độ phản đối một quan niệm, một cách hiểu khác về vấn đề? Đây là cách nghĩ sai lệch không phù hợp với thực tế cuộc sống. Bởi vì gia đình nuôi dưỡng, chăm sóc, dạy dỗ ta nên người nhưng bạn bè là nơi ta tìm được sự sẻ chia, tìm được niềm vui, tiếng nói chung...

- Những lí lẽ và bằng chứng nào cần đưa ra để chứng tỏ ý kiến phản đối một quan niệm, một cách hiểu khác về vấn đề là xác đáng?

+ Ý 1: Vai trò của gia đình đối với mỗi người: Gia đình là tổ ấm của mỗi người, là nơi chúng ta được yêu thương và chia sẻ tình yêu thương, có vai trò quan trọng, từ định hướng, nuôi dưỡng nhân cách cũng như giáo dục con người từ khi sinh ra đến lúc trưởng thành, trở thành những công dân có ích đóng góp tích cực cho sự phát triển chung của xã hội.

+ Ý 2: Vai trò của gia đình đối với mỗi người: Bạn bè không chỉ là người cùng chúng ta học tập, làm việc mà còn vui chơi, trải nghiệm. Bạn bè cũng là người cho ta học tập, làm việc mà còn vui chơi, trải nghiệm. Bạn bè cũng là người cho ta thứ tình cảm ấm áp. Người bạn tốt sẽ sẵn sàng ở bên động viên, an ủi, giúp đỡ trong những giây phút khó khăn, cay đắng nhất của cuộc đời.

+ Ý 3: Hãy thử tưởng tượng nếu không có bạn bè cuộc sống sẽ ra sao? Liệu bạn có cảm giác buồn tẻ và cô đơn hay không? Sẽ chẳng có ai ở bên cạnh để lắng nghe bạn tâm sự những chuyện trong cuộc sống và bạn sẽ cảm thấy thấm thía sự cô độc đến nhường nào.

Cần phải giữ gìn tình cảm gia đình thiêng liêng và cũng phải tìm cho mình những người bạn chân thành, tri kỉ, bạn tốt.

- Bài học nhận thức và hành động: Cần đối xử với những người bạn của mình bằng tất cả sự chân thành và không ngừng giúp đỡ nhau vươn lên trong cuộc sống.

3. Kết bài: Nêu ý nghĩa của việc thể hiện ý kiến phản đối

Khẳng định vai trò của tình bạn cũng như tình cảm gia đình đối với mỗi người trong cuộc sống